

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj sa bude realizovať nasledovným spôsobom:

- OSR 1:** Výchova k manželstvu a rodičovstvu.
- OSR 2:** Osobnostný rozvoj, sebaopoznávanie a poznávanie iných s dôrazom na školský, profesijný, rodinný, partnerský a manželský rámec, rozvíjanie identity seba a zdravého sebavedomia a sebadôvery.
- OSR 3:** Sociálna komunikácia v škole, v rodine, v rovesníckej skupine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku, spoločenské správanie, bontón, etiketa.
- OSR 4:** Efektívne riešenie konfliktov v škole, v rodine, medzi vrstovníkmi, v Manželskom, partnerskom a pracovnom živote.
- OSR5:** Multikultúrna tolerancia a rešpektovanie odlišných názorov, postojov, aspirácií, hodnôt iných ľudí v medziľudských vzťahoch a komunikácii v škole, v rodine, vo vrstovníckej skupine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku.
- OSR 6:** Prevencia agresie, násilia a šikanovania v škole, medzi vrstovníkmi, v rodine, v manželstve a na pracovisku (mobbing, bossing).
- OSR 7:** Sebareflexia – poznávam a vážim si sám seba.
- OSR 8:** Poznám svoje klady aj nedostatky; využívam svoj potenciál.
- OSR 9:** Sebaregulácia – zodpovednosť za svoje konanie.
- OSR 10:** Asertivita – viem slušne povedať svoj názor.
- OSR 11:** Skutočné hodnoty v živote človeka + kritické myslenie.
- OSR 12:** Zásady psychohygieny človeka.
- OSR 13:** Kreativita, fantázia, tvorivosť.
- OSR 14:** Pozitívne hodnotenie druhých – viem pochváliť kamaráta a tešiť sa z jeho úspechu.
- OSR 15:** Prejavujem vďačnosť, sympatie, nadšenie, dôveru, radosť, dobroprajnosť, prianie, uznanie a optimizmus.
- OSR 16:** Spolupráca – pracujem v tíme.
- OSR 17:** Slušne komunikujem – verbálne aj neverbálne.
- OSR 18:** Uznávam mravné hodnoty a správam sa slušne.
- OSR 19:** Aj ja som súčasťou rodiny – výhody a povinnosti.
- OSR 20:** Nediskriminujem ľudí podľa pohlavia, veku, rasy či náboženstva.
- OSR 21:** Viem sa správne rozhodnúť.
- OSR 22:** Človek vo sfére peňazí.
- OSR 23:** Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí
- OSR 24:** Zabezpečenie peňazí na uspokojovanie finančných potrieb – príjem a práca.
- OSR 25:** Plánovanie a hospodárenie s peniazmi.
- OSR 26:** Úver, dlh, sporenie, poistenie, investovanie.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu sa bude realizovať nasledovným spôsobom: súčasťou k OSR

- VMR 1:** Rozvíjať zodpovednosť žiakov voči sebe a iným, pozitívne sebavedomie, pestovať sebaúctu žiakov, rozvíjať toleranciu, zodpovednosť, úctu.
- VMR 2:** Pestovať schopnosť výberu na základe správneho rozhodnutia a to i v prípade vystavenia negatívnejmu tlaku (asertivita).
- VMR 3:** viesť žiakov k utváraníu personálnej bezpečnosti, poznať rozdiely medzi vhodnými a nedovolenými telesnými dotykmi.
- VMR 4:** Význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáha rozvíjať interpersonálne vzťahy – empatiu, komunikačné schopnosti, pochopiť vzájomné vzťahy ľudí a ich gradáciu poznania
- VMR 5:** Poskytnúť žiakom základné poznatky o biologických, emocionálnych a sociálnych zmenách v puberte, ich biologické príčiny, tvorbu pohlavných buniek, vývoj, funkciu chromozómov.
- VMR 6:** Kritické obdobie psychosexuálneho vývinu a zodpovedné rozhodovanie, uvedomovanie a osvojovanie si svojej pohlavnej úlohy, význam sexuality v ľudskom živote, chápať lásku ako súčasť sexuality, zodpovedný, partnerský vzťah, manželstvo a rodičovstvo.
- VMR 7:** Poznatky o anatómii a fyziológii rozmnožovacieho ústrojenstva ženy a muža, priblížiť im proces rozmnožovania, vnútro maternicový vývin plodu vrátane priebehu gravidity a pôrodu.

- VMR 8:** Vysvetliť žiakom význam plánovaného rodičovstva, význam harmonickej a zdravej rodiny pre optimálny telesný a duševný vývin dieťaťa, zásady rodinnej výchovy, práva a povinnosti dieťaťa oboznámiť s Deklaráciou práv dieťaťa.
- VMR 9:** Formulovať postoje k bezpečnému správaniu vo vzťahu k zdraviu, získať základné poučenie o pohlavných chorobách špeciálne v otázkach prevencie AIDS
- VMR 10:** Oboznámiť žiakov s negatívnymi účinkami fajčenia, alkoholu a iných drog na zdravie a správanie jednotlivca, odolávať negatívnym vplyvom ako predčasný sexuálny život, drogy, AIDS a ich vplyv na rozvoj osobností človeka
- VMR 11:** Poznať názvy a rozumieť metódam antikoncepcie, upozorniť žiakov na zdravotné dôsledky Interrupcie.
- VMR 12:** Formulovať zodpovednosť žiakov voči sebe a iným, špeciálne vo vzťahu k utváraniu zdravého životného štýlu.
- VMR 13:** Vytvoriť žiakovi priestor a pomoc pri riešení problémov súvisiacich s VMR.
- VMR 14:** Rešpektovať 3 základné oblasti - poznávaciu
- emocionálnu
- vôľovú, ktorá je najdôležitejšou a týka sa správania žiaka.
- VMR 15:** Naučiť žiakov odolávať negatívnym vplyvom rovesníckych skupín, rôznym médiám, ale naučiť ich aj aktívnej obrane pred možným sexuálnym zneužitím.
- VMR 16:** Naučiť žiakov potrebným sociálnym zručnostiam, asertívnemu správaniu a empatie. Význam sebaovládania a sebadisciplíny pri vytváraní kvalitných a sebadisciplíny pri vytváraní kvalitných a rovnocenných medziludských vzťahov.

Environmentálna výchova sa bude realizovať nasledovným spôsobom:

- ENV 1:** Základné podmienky na Zemi.
- ENV 2:** Ľudské aktivity a problémy životného prostredia.
- ENV 3:** Vzťah človeka k životnému prostrediu vo svojom okolí a na celom svete ako spotrebiteľa a výrobcu.
- ENV 4:** Poznávame organizmy okolo nás.
- ENV 5:** Činnosti človeka ohrozujúce biodiverzitu na Zemi.
- ENV 6:** Chránené rastlinné a živočíšne druhy v našom okolí.
- ENV 7:** Význam lesa pre človeka (zdravotná, psychohygienická, estetická, produkčná, ...).
- ENV 8:** Význam lesa pre krajinu (produkčná – O₂; regulačná – teplota, vlhkosť, vietor, vodný režim, hluk; protierózna, ochranná – pre organizmy).
- ENV 9:** Ekologické následky nadmernej ťažby pralesov (plúca Zeme).
- ENV 10:** Význam pôdy pre život na Zemi.
- ENV 11:** Pôda ako obnoviteľný zdroj.
- ENV 12:** Význam pôdnych organizmov (pôdne baktérie, huby, bezstavovce, drobné stavovce).
- ENV 13:** Negatívny dopad poľnohospodárskej intenzifikácie na kvalitu pôdy.
- ENV 14:** Ekologické poľnohospodárstvo verus moderné poľnohospodárstvo.
- ENV 15:** Ovzdušie a jeho význam pre živé organizmy vrátane človeka.
- ENV 16:** Ozón ako nevyhnutná zložka ovzdušia.
- ENV 17:** Znečisťovanie ovzdušia ako dôsledok ľudskej činnosti (petrochemický priemysel, chemický priemysel, tepelné elektrárne, doprava, freóny, ...).
- ENV 18:** Negatívne dôsledky znečistenia ovzdušia na zdravotný stav človeka a iných organizmov.
- ENV 19:** Príčiny vzniku kyslého dažďa a jeho vplyv na biosféru, pedosféru a hydrosféru.
- ENV 20:** Obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje energie.
- ENV 21:** Alternatívne zdroje energie a význam ich využitia (slnečná, veterná, vodná, geotermálna energia, energia biomasy).
- ENV 22:** Význam a dôležitosť každodenného šetrenia energie (domácnosť, škola, ...).
- ENV 23:** Voda ako základ a nevyhnutnosť života na Zemi.
- ENV 24:** Pitná, úžitková a odpadová voda – ako s ktorou hospodáriť?
- ENV 25:** Problémy zásobovania pitnou vodou v niektorých krajinách sveta – dôvod na ochranu a šetrenie vôd.
- ENV 26:** Príčiny a následky znečistenia povrchovej a podpovrchovej vody.
- ENV 27:** Odpad ako produkt ľudskej činnosti (druhy odpadu).
- ENV 28:** Spôsoby likvidácie odpadu – spaľovanie, skladovanie, recyklácia, kompostovanie,...
- ENV 29:** Odpady a ich negatívny vplyv na kvalitu životného prostredia.
- ENV 30:** Výstavba a jej vplyv na kvalitu životného prostredia a estetický ráz krajiny.
- ENV 31:** Význam zachovania prírodného prostredia v okolí ľudských obydľí.

- ENV 32:** Urbanizácia – život v meste a na dedine.
ENV 33: Význam chránených území Slovenska a vo svete. (NP, CHKO, NPR, CHÚ, PP, ...).
ENV 34: Poznať rôzne prírodné krajiny Zeme a ich problémy.
ENV 35: Populačná explózia.

Mediálna výchova sa bude realizovať nasledovným spôsobom:

- MDV 1:** Čitateľská a informačná výchova.
MDV 2: Základné druhy médií, ich význam a fungovanie (tlač, rozhlas, televízia, multimédia).
MDV 3: História médií.
MDV 4: Charakteristické znaky televízie a televízne žánre.
MDV 5: Tvorba televíznej relácie (nápad, scenár, dramaturgické stvárnenie).
MDV 6: Výchovno–vzdelávacie programy pre deti a mládež.
MDV 7: Pozitívne a negatívne vplyvy médií na život mladého človeka.
MDV 8: Vplyv médií na ľudí vyššieho veku.
MDV 9: Vplyv násillia v médiách na vývin dieťaťa.
MDV 10: Vplyv sexuality v médiách na vývin dieťaťa.
MDV 11: Ľudská dôstojnosť a médiá.
MDV 12: Aktívne využitie médií v procese komunikácie.
MDV 13: Realita života a mediálna realita.
MDV 14: Sloboda výberu mediálnych produktov.
MDV 15: Nahrádzanie mediálneho konzumu alternatívnou zmysluplnou činnosťou (stretnutia s priateľmi, výlety do prírody, šport, hobby...).
MDV 16: Produkcia vlastných mediálnych príspevkov.
MDV 17: Právo ľudí na slobodu vyjadrovania.
MDV 18: Právo človeka na slobodný prístup k informáciám.
MDV 19: Internet ako pomocník v procese vzdelávania.
MDV 20: Internet ako únik do virtuálnej reality.
MDV 21: Uniformizácia spôsobená nepochybnou dominanciou jedného jazyka a jednej kultúry v nových médiách.
MDV 22: Mediá ako nástroj propagácie demokratických zmien.
MDV 23: Mediá ako nástroj hrozby aktivít iniciujúcich etnickú nenávisť.

Multikultúrna výchova sa bude realizovať nasledovným spôsobom:

- MUV 1:** Rozmanitosť kultúr na Slovensku / poznanie rozličných tradičných i nových kultúr a subkultúr/.
MUV 2: Zvyky a tradície na Slovensku.
MUV 3: Mój rodný kraj.
MUV 4: Škola a okolie.
MUV 5: Tradičné zvyky a obyčaje nášho kraja.
MUV 6: Kultúrne pamätihodnosti, monumenty mesta a kraja.
MUV 7: Významné osobnosti regiónu.
MUV 8: Prírodné krásy a náučné chodníky v regióne.
MUV 9: Chránené rastliny a živočíchy regiónu.
MUV 10: Tradičné ľudovomelečné remeslá, umelečné produkty, piesne a tance nášho regiónu
MUV 11: Výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska / hrady, zámky, architektúra/.
MUV 12: Chránené územia na Slovensku, geografické zvláštnosti a prírodné monumenty Slovenska.
MUV 13: Tradičné remeslá, piesne, zvyky, odevy z regiónov Slovenska.
MUV 14: Tradície spojené s náboženskými sviatkami, slávnostné udalosti, folklórne tradície.
MUV 15: Pestovať a rozvíjať cit ku krásam svojho regiónu a krajiny
MUV 16: Spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností žijúcich na Slovensku.
MUV 17: Podoby neznášanlivosti, rasizmu a xenofóbie.
MUV 18: Migrácia vzdialenejších kultúr a subkultúr / rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti, prosociálneho správania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti/, tolerancia a empatia.
MUV 19: Vzťah našej kultúry s inými kultúrami a ich vzájomné ovplyvňovanie.
MUV 20: Prírodné a životné podmienky ovplyvňujú kultúru národa.
MUV 21: Svetové a slovenské prírodné a historické klenoty, zapísané do zoznamu UNES
MUV 11: Výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska / hrady, zámky, architektúra/.

- MUV 12:** Chránené územia na Slovensku, geografické zvláštnosti a prírodné monumenty Slovenska.
- MUV 13:** Tradičné remeslá, piesne, zvyky, odevy z regiónov Slovenska.
- MUV 14:** Tradície spojené s náboženskými sviatkami, slávnostné udalosti, folklórne tradície.
- MUV 15:** Pestovať a rozvíjať cit ku krásam svojho regiónu a krajiny
- MUV 16:** Spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností žijúcich na Slovensku.
- MUV 17:** Podoby neznášanlivosti, rasizmu a xenofóbie.
- MUV 18:** Migrácia vzdialenejších kultúr a subkultúr / rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti, prosociálneho správania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti/, tolerancia a empatia.
- MUV 19:** Vzťah našej kultúry s inými kultúrami a ich vzájomné ovplyvňovanie.
- MUV 20:** Prírodné a životné podmienky ovplyvňujú kultúru národa.
- MUV 21:** Svetové a slovenské prírodné a historické klenoty, zapísané do zoznamu UNESCO.
- MUV 22:** Pozitívny a negatívny vplyv zahraničnej hudby a filmov na mládež.
- MUV 23:** Deň boja proti rasizmu.
- MUV 24:** Pestovanie hrdosti na svoj národ a kultúru – výchova k národnému sebavedomiu.
- MUV 25:** Efektívne využívanie voľného času, telesný a kultúrny rozvoj osobnosti.
- MUV 26:** Poznatky z telesnej kultúry – zásady kultúrneho správania na športových súťažiach v úlohe diváka, poslanie olympijského hnutia.
- MUV 27:** Formovanie kultúrnych vzťahov človeka k človeku a k svetu.
- MUV 28:** Uznávať a zabezpečovať práva dieťaťa, bez diskriminácie akéhokoľvek druhu a bez ohľadu na rasu, farbu pleti, pohlavie, jazyk, náboženstvo.

Ochrana života a zdravia sa bude realizovať nasledovným spôsobom:

- OZZ 1:** Zásady zdravého života.
- OZZ 2:** Dodržiavanie vnútorného poriadku školy.
- OZZ 3:** Civilná ochrana (signály, nácvik evakuácie, nácvik poskytnutia prvej pomoci).
- OZZ 4:** Protipožiarna výchova.
- OZZ 5:** Cvičenia k ochrane človeka a prírody.
- OZZ 6:** Práva dieťaťa.
- OZZ 7:** Dodržiavanie deklarácie ľudských práv.
- OZZ 8:** Negatívne dôsledky používania alkoholu, fajčenia, drog na zdravie a správanie človeka.
- OZZ 9:** Riešenie frustračných situácií.
- OZZ 10:** Dôsledné dodržiavanie zákazu používania a nosenia cigariet, alkoholu a drog do areálu školy a na podujatia organizované školou.
- OZZ 11:** Protidrogová prevencia.
- OZZ 12:** Aseratívne správanie.
- OZZ 13:** Význam liečenia a ozdravovacích aktivít.
- OZZ 14:** Dodržiavanie správnej výživy.
- OZZ 15:** Formovanie predpokladov na dosiahnutie telesnej zdatnosti a odolnosti organizmu.
- OZZ 16:** Pravidelná pohybová aktivita.
- OZZ 17:** Prevencia pred chorobami spôsobujúcimi obezitu.
- OZZ 18:** Vznik mimoriadnych udalostí v prírode a na objektoch.
- OZZ19:** Významné budovy a ich význam.
- OZZ 20:** Zbrane hromadného ničenia a ich ničivé účinky.
- OZZ 21:** Varovné signály civilnej ochrany a činnosť žiakov po ich vyhlásení.
- OZZ 22:** Prostriedky individuálnej ochrany jednotlivca.
- OZZ 23:** Zamorenie územia nebezpečnými látkami.
- OZZ 24:** Hygienická očista a ochrana potravín a vody.
- OZZ 25:** Ochrana proti požiarom.
- OZZ 26:** Zásady starostlivosti o zdravie.
- OZZ 27:** Všeobecné zásady pri poskytovaní prvej pomoci.
- OZZ 28:** Pobyt v prírode a jej ochrana.
- OZZ 29:** Postup ošetrenia jednoduchých poranení.
- OZZ 30:** Významné strediská z hľadiska zdravotnej prevencie a liečenia.
- OZZ 31:** Pohyb v prírode pomocou mapy a buzoly.
- OZZ 32:** Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich život.
- OZZ 33:** Kolektívna ochrana pred účinkami následkov pri mimoriadnych udalostiach.